

Remissvar:

Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen (SOU 2023:52)

Regeringens dnr S2023/02576

SFS har erbjudits att lämna sina synpunkter på remissen av *Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen (SOU 2023:52)*. SFS är en sammanslutning av studentkårer vid Sveriges universitet och högskolor. SFS har 58 medlemskårer vilka tillsammans representerar ungefär 390 000 studenter och doktorander.

Kap 7. Ett hållbart och effektivt brottsförebyggande arbete

SFS **anser inte** att det är motiverat att ge CSN ett utökat uppdrag att förebygga bidragsbrott (utredningens avsnitt 7.3).

CSN har redan i uppgift att motverka bidragsbrott. SFS bild är att CSN i dagsläget arbetar med att förebygga bidragsbrott inom studiemedlet i en rimlig omfattning. CSN själva tycks delvis dela denna bedömning:

“Vi bedömer att resultatet av vårt arbete är gott och att vi i hög utsträckning bidrar till det övergripande målet om minskade felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. [...] Vi arbetar systematiskt för att minska felaktiga utbetalningar och har en god förmåga att upptäcka misstänkta bidragsbrott” (CSN årsredovisning 2022, s 80)

CSN har redan ökat sin kapacitet att hantera bidragsbrott, bland annat genom att anställa fler medarbetare som arbetar med misstänkta bidragsbrott. Detta har också haft effekt i form av fler polisanmälda bidragsbrott. Myndigheten är samtidigt hårt belastad och saknar kapacitet för andra viktiga uppgifter inom kärnuppdraget. Studiemedelssystemet är dessutom mindre påverkat av bidragsbrott än andra välfärdssystem, vilket också framgår av utredningen. Att utöka CSN:s ansvar att förebygga bidragsbrott skulle medföra en ökad kostnad, som inte är motiverad med tanke på studiemedelssystemets måttliga roll för bidragsbrottsligheten i sin helhet.

SFS vill nyansera bilden av att “fler söker studiemedel utan att ha för avsikt att studera” (s. 130) som är ett av utredningens argument för att CSN ytterligare behöver stärka arbetet mot bidragsbrott. Ökningen kan delvis ha varit en effekt av pandemin. Återkraven från CSN minskade markant 2022 jämfört med 2020 och 2021, något som talar för en sådan förklaring (CSN årsrapport s. 85). Argumentet är således illa underbyggt.

SFS bild är att CSN är relativt duktiga på att upptäcka fusk. Om regeringen ändå anser att det finns ett utökat behov av att bekämpa mer organiserade former av bidragsbrott än enskilda individers felaktiga ansökningar, så skulle ett sådant uppdrag koncentreras till en

annan myndighet, exempelvis Utbetalningsmyndigheten eller Polismyndigheten. Det kan vara motiverat att uppdra åt CSN att samverka med den myndighet som ges huvudansvaret.

CSN bör inte ges ett utökat ansvar att kontrollera att utbildningsanordnare gör en korrekt rapportering av individers studier eller studieprestationer. Detta bör istället hanteras inom ramen för tillsyn och kvalitetssäkring av utbildningarna. Berörda tillsynsmyndigheter är Skolinspektionen, Universitetskanslersämbetet och Myndigheten för Yrkeshögskolan.

Kap 12. Bidragsspärr

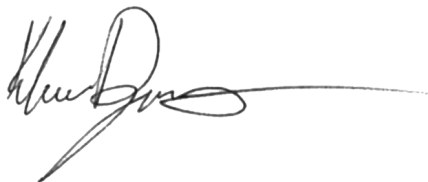
SFS anser **inte** att det bör införas en bidragsspärr inom studiemedlet.

Konsekvenserna av bidragsbrott bör i första hand vara rättsliga påföljder i form av böter eller fängelse. Rätten till studiemedel och rätten till utbildning ska inte fräntas som en form av straff.

Studiemedel är ofta en grundförutsättning för att kunna studera, och förslaget med en bidragsspärr skulle i praktiken innebära att den som har begått bidragsbrott riktat mot andra välfärdssystem helt utestängs från högre studier. SFS anser inte att en sådan begränsning av möjligheten att studera är motiverad.

Övrigt: Bostadsbidrag för studenter

För att minimera risken att studenter gör felaktiga ansökningar om bostadsbidrag, uppmanar SFS regeringen att reformera systemen med bostadsbidrag och studiemedel så att bostadsbidrag för studenter utbetalas tillsammans med studiemedlet via CSN. Med en sådan ordning skulle risken minska för bidragsfusk kopplat till bostadsbidrag. SFS har beskrivit förslaget mer utförligt i en [skrivelse](#).

Klara Dryselius
Vice ordförande
klara.dryselius@sfs.se
070-545 70 45

Sebastian Lagunas Rosén
Samhällspolitisk chef
sebastian.lagunas.rosen@sfs.se
076-870 56 94